

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Декан факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту **Свген ПАВЛЮК**
 " 31 " _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія фізичної культури

Назва дисципліни

Галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка
Спеціальність – 017 Фізична культура і спорт
Рівень вищої освіти – Перший бакалаврський
Освітньо-професійна програма – Фізична культура і спорт
Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОЗП.11
Мова навчання – українська:
Статус дисципліни: обов'язкова (цикл загальної підготовки)
Факультет – Здоров'я, психології, фізичної культури та спорту
Кафедра – Теорії і методики фізичного виховання і спорту

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Самостійна робота, у т.ч. РС	Курсовий проєкт	Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Залік				Іспит	
				Разом	Лекцій	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття						
Денна	1	2	5,0	51	34	-	17		99			+		

Робоча програма складена на основі освітньої-професійної програми «Фізична культура і спорт» за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» та стандарту вищої освіти зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Робоча програма складена Юрій Дутчак д.п.н., доцент **Юрій ДУТЧАК**
 Підпис Вчений ступінь, звання, ім'я, ПРИЗВИЩЕ

Схвалено на засіданні кафедри Теорії і методики фізичного виховання і спорту

Протокол від 30 серпня 2022 р. № 1 Зав. кафедри Олександр Солтик
 Підпис ім'я, ПРИЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Голова вченої ради факультету Свген Павлюк
 Підпис ім'я, ПРИЗВИЩЕ

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Історія фізичної культури» є однією із дисциплін загальної підготовки і займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» за освітньо-професійною програмою «Фізична культура і спорт». Дана дисципліна є самостійною наукою, яка в результаті досліджень і вивчення минулого допомагає пізнати сучасне та визначити тенденції майбутнього розвитку сфери фізичної культури і спорту.

Вхідна

Кореквізити: теорія і методика дитячого та юнацького спорту, практика за профілем майбутньої професії, олімпійський та професійний спорт.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту.

програмні результати навчання: Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем. Аналізувати процеси становлення та розвитку різних напрямів спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.

Мета дисципліни. Формування системи знань про генезис та поширення вправ, засобів, форм, методів, системи фізичної культури розглядаючи їх в історичному аспекті суспільно-політичних, економічних процесів на всіх етапах розвитку суспільства

Предмет дисципліни. Загальні закономірності виникнення, становлення та розвитку фізичної культури і спорту на різних етапах існування людського суспільства.

Завдання дисципліни. Сформувати уявлення про історію фізичної культури, формування системи знань щодо виникнення та розвитку засобів, форм, методів, ідей та теорій фізичного виховання та спорту; виховання морально-етичних та ідейно-патріотичних переконань фахівця, причетності до світової історичної спадщини та традицій у сфері фізичної культури і спорту; прищеплення фахівцям навичок наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку фізичної культури і спорту; отримання практичних навичок роботи з історичною та науковою літературою; вироблення умінь застосовувати набуті знання у професійній діяльності, для орієнтації в сучасних тенденціях розвитку фізичної культури і спорту, оцінки спортивних явищ та подій.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: досліджувати світові та національні тенденції та закономірності розвитку сфери фізичної культури; уміти пояснювати специфічні цінності та важливість фізичної культури у житті людини; застосовувати аналіз і синтез для виявлення тенденцій у сфері фізичної культури і спорту; визначати перспективи розвитку сфери фізичної культури і спорту; аналізувати процеси становлення та розвитку фізичної культури, різних напрямів спорту, олімпійського руху на міжнародному та національному рівнях; пояснювати еволюцію фізичної культури с давніх часів до наших днів на основі об'єктивно діючих закономірностей розвитку людського суспільства.

3. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	Лекції	Лабораторні заняття (практичні)	Самостійна робота	Лекції	Лабораторні заняття (практичні)	Самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. – Вступ до дисципліни. Фізична культура стародавнього світу.	2	1	6			
Тема 2. – Фізична культура рабовласницького ладу.	2	1	6			
Тема 3. – Олімпійські ігри Античної Греції	2	1	6			
Тема 4. – Фізична культура феодалізму.	2	1	6			
Тема 5. – Олімпійські ігри в XVII-XIX століттях.	2	1	6			
Тема 6. – Основні національні системи фізичного виховання	2	1	6			
Модуль 2						
Тема 7. – Найближчі соратники П'єра де Кубертена в справі відродження Олімпійських ігор	2	1	6			
Тема 8. – Відродження Олімпійських ігор	2	1	6			
Тема 9. – Періодизація Олімпійських ігор	2	1	6			
Тема 10. – Зимові Олімпійські ігри	2	1	6			
Тема 11. – Президенти МОК, їх роль у розвитку олімпійського спорту	2	1	5			
Тема 12. – Проблеми міжнародного олімпійського руху	2	1	5			
Тема 13. – Фізична культура Новітнього часу	2	1	5			
Модуль 3						
Тема 14. – Виникнення і традиції фізичної культури в Україні	2	1	6			
Тема 15. – Фізична підготовка запорізького козацтва	2	1	6			
Тема 16. – Фізичне виховання та спорт в Україні у XIX – на початку XX ст.	2	1	6			
Тема 17. – Фізична культура України у новітній час	2	1	6			
Разом за 1 семестр	34	17	99			

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1.	Вступ до дисципліни. Фізична культура Стародавнього світу. Предмет, завдання та зміст дисципліни «Історія фізичної культури». Основні терміни й поняття дисципліни та еволюція їх розвитку. Періодизація, історіографія, джерела історії фізичної культури та спорту. Розвиток фізичної культури на окремих етапах історії первіснообщинного ладу. Фізична культура країн Стародавнього Сходу (Месопотамія, Єгипет, Китай, Індія). Література: [2] с.5-15; [4] с. 16-28; [5] с.4-13.	2
2.	Фізична культура рабовласницького ладу. Фізична культура Стародавньої Греції. Фізична культура Стародавнього Риму. Література: [2] с. 16-33; [3] с. 16-24; [5] с. 26-45.	2
3.	Олімпійські ігри Античної Греції. Передумови виникнення Олімпійських ігор у Стародавній Греції. Програма, зміст, учасники Олімпійських ігор. Спортивні споруди Стародавньої Греції. Література: [3] с. 14-25; [4] с. 12-54; [5] с. 11-21.	2
4.	Фізична культура феодалізму. Фізична культура у житті феодального суспільства. Військово-фізична підготовка лицарів. Фізичні вправи у житті селян та ремісників. Початок формування буржуазної фізичної культури. Фізична культура народів Азії, Америки та Африки (III – XVII ст.). Розвиток педагогічних ідей фізичного виховання в епоху Відродження.. Література: [1] с. 31-55; [5] с. 29-35; [6] с. 34-46; [9] с. 33-44.	2
5.	Олімпійські ігри в XVII-XIX століттях. Спроби відродження Давньогрецької спортивної культури. Олімпійські ігри Роберта Дувра. Уільям Брукс і Ігри олімпійського товариства Мач Венлока. Олімпійські ігри в Рондо. Грецькі ініціативи і Олімпійські ігри Євангеліса Цаппаса. Література: [4] с. 238-246; [5] с.77-78.	2
6.	Основні національні системи фізичного виховання. Виникнення і розвиток національних систем фізичного виховання на початку XIX ст. Фізичне виховання в Англії і плеяда творців спортивно-ігрової системи. Фізичне виховання у Франції та вплив Франціско Амороса на його розвиток. Особливості фізичного виховання в Швеції. Роль Фрідріха Людвіга Яна і його співвітчизників у розвитку фізичного виховання Німеччини. Празьке товариство «Сокіл» і його засновник Мирослав Тирш – творці фізичного виховання в Чехії. Література: [5] с.57-78; [6] с.57-78.	2
7.	Найближчі соратники П'єра де Кубертена в справі відродження Олімпійських ігор. Жюль Сімон – борець за відродження Олімпійських ігор в сучасних умовах і утворення міжнародного олімпійського руху. Автор девізу Олімпійських ігор «Швидше, вище, сильніше» Анрі Дідон. Уільям Слоен – активний пропагандист ідей П'єра де Кубертена в Сполучених Штатах Америки. Видатний теоретик вітчизняної	2

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
	фізичної культури і спорту Олексій Дмитрович Бутовський. Діяльність Іржі Гута Яркового на посаді генерального секретаря Міжнародного олімпійського комітету (1919-1923 рр.). Соратник П'єра де Кубертена Віктор Бальк – організатор спортивного і олімпійського рухів у Швеції. Література: [3] с.391-397; [4] с. 238-246; [5] с. 77-78.	
8.	Відродження Олімпійських ігор. Підготовка до відродження Олімпійських ігор. Атлетичний конгрес 1894 р. і його роль в олімпійському русі. Проблеми підготовки і організації проведення Ігор I Олімпіади Література: [4] с. 247-254; 362-369; [5] с. 76-81.	2
9.	Періодизація Олімпійських ігор. Особливості I, II, III, IV періодів ігор Олімпіад. Література: [4] с. 395-426; [5] с. 85-89.	2
10.	Зимові Олімпійські ігри. Історичний екскурс організації зимових Олімпійських ігор. Вирішення проблем зимових Олімпійських ігор, які виникали в процесі і організації змагань. Характеристика першого етапу (1924 – 1932 рр.) розвитку програми зимових Олімпійських ігор. Характеристика другого етапу (1956 – 1988 рр.) розвитку олімпійського руху. Характеристика третього етапу (1992 р. – по теперішній час) розвитку зимових Олімпійських ігор і динаміка співвідношення сил між країнами-учасницями в неофіційному загальнокомандному медальному заліку. Специфіка організації та проведення зимових Олімпійських ігор. Література: [4] с. 624-629.	2
11.	Президенти МОК, їх роль у розвитку олімпійського спорту. Деметріус Вікелас – перший президент МОК. П'єр де Кубертен – творець становлення сучасного олімпійського руху. Анрі де Байє-Латур – гідний наступник П'єра де Кубертена. Юханес Зігфрід Едстрем – поширювач ідей олімпізму та розвитку олімпійського спорту. Евері Брендедж – підтримувач не доторкання олімпійських ідеалів. Майкл Моріс Кілланін – неординарна особистість у формуванні образу майбутніх Олімпійських ігор. Хуан Антоніо Самаранч – один із найвидатніших лідерів олімпійського руху. Жак Рогге – борець проти допінгу, корупції та їх негативних явищ в олімпійському русі. Томас Бах – олімпійський чемпіон і спортивний функціонер. Література : [4] с. 256-359; [5] с. 77-78.	2
12.	Проблеми міжнародного олімпійського руху. Любительство і професіоналізм в спорті. Спортсмен в олімпійському спорті. Спортивні споруди і охорона навколишнього середовища в олімпійському спорті. Олімпійський спорт і засоби масової інформації. Олімпійський спорт і політика. Жінки в олімпійському спорті Література : [4] с. 548-670.	2
13.	Фізична культура новітнього часу. Фізична культура у зарубіжних країнах між світовими війнами. Фізична культура після Другої світової війни. Література: [2] с.47-52; [5] с.85-97.	2

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
14.	Виникнення і традиції фізичної культури в Україні. Зародження фізичної культури на українських землях у період первіснообщинного ладу. Особливості фізичної культури скіфо-сарматської доби. Фізичне виховання та спорт в античних державах Північного Причорномор'я. Значення фізичних вправ у житті стародавніх слов'ян. Фізична культура в період Київської Русі. Література: [2] с. 53-69; [5] с. 123-148; [9] с. 5-41; [10] с. 23-48.	2
15.	Фізична підготовка запорізького козацтва. Про систему фізичного вдосконалення запорозьких козаків. Особливості народної фізичної культури українського народу. Система військово-фізичної підготовки на Запорізькій Січі. Література: [5] с. 151-168.	2
16.	Фізична культура в Україні у ХІХ – на початку ХХ століть. Історичні передумови розвитку фізичної культури в Україні. Розвиток фізичної культури в Східній Україні у ХІХ-ХХ ст. Особливості розвитку фізичної культури в Західній Україні у ХІХ-ХХ ст. Зародження та розвиток спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні. Діяльність сокільських, січових, пластових, лугових та спортивних товариств Галичини. Роль Івана Боберського в розвитку Західно-українського спортивно-гімнастичного руху. . Література: [2] с. 70-85; [5] с. 153-168; [7] с. 79-111; [10] с. 76-119.	2
17.	Фізична культура України у новітній час. Фізична культура і спорт за часів УРСР (1917–1929 рр.). Зародження організаційних, програмно-нормативних та науково-методичних основ системи фізичного виховання. Розвиток фізичної культури і спорту в Україні за часів СРСР (1930–1941 рр.). Фізична культура і спорт в Україні часів СРСР у період 1946–1991рр. Соціально-економічні умови розвитку фізичної культури і спорту в незалежній Україні.. Література: [2] с. 87-109; [5] с. 170-225.	2
	Разом за 2 семестр:	34

4.2. Зміст практичних занять

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1.	Вступ до дисципліни. Фізична культура Стародавнього світу. Фізична культура рабовласницького ладу. Підготовка есе «Теорії виникнення фізичної культури». Літ.: [2] с.5-15, с. 16-33; [3] с. 16-24; [4] с. 16-28; [5] с.4-13, с. 26-45.	2
2.	Олімпійські ігри Античної Греції. Фізична культура феодалізму. Поточний контроль – тестовий контроль №1. Літ.: [1] с. 31-55; [3] с. 14-25; [4] с. 12-54; [5] с. 11-21, с. 29-35; [6] с. 34-46; [9] с. 33-44.	2
3.	<i>Олімпійські ігри в ХVІІ-ХІХ століттях. Основні національні системи фізичного виховання.</i> Літ.: [4] с. 238-246; [5] с.77-78; [6] с.57-78.	2
4.	<i>Найближчі соратники П'єра де Кубертена у справі відродження Олімпійських ігор. Відродження Олімпійських ігор.</i> Поточний контроль – тестовий контроль №2.	2

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
	Літ.: [3] с.391-397; [4] с. 238-246, с. 247-254, 362-369; [5] с. 77-78.	
5.	<i>Періодизація Олімпійських ігор. Зимові Олімпійські ігри.</i> Порівняльної таблиці «Основні характеристики періодів проведення Олімпійських ігор». Літ.: [4] с. 395-426, с. 624-629; [5] с. 85-89.	2
6.	<i>Президенти МОК, їх роль у розвитку олімпійського спорту.</i> <i>Проблеми Міжнародного олімпійського руху</i> Поточний контроль – тестовий контроль №3. Літ.: [4] с. 256-359, с. 548-670; [5] с. 77-78.	2
7.	<i>Фізична культура новітнього часу. Виникнення і традиції фізичної культури в Україні.</i> Складання кросворду «Фізична культура скіфо-сарматської доби» Літ.: [2] с.47-59; [5] с.85-97, с. 123-148; [9] с. 5-41; [10] с. 23-48.	2
8.	<i>Фізична підготовка запорізького козацтва. Фізична культура в Україні у ХІХ – на початку ХХ століть.</i> Поточний контроль – тестовий контроль №4. Літ.: [2] с. 70-85; [5] с. 151-168. [7] с. 79-111; [10] с. 76-119.	2
9.	<i>Фізична культура України у новітній час. Виникнення і традиції фізичної культури в Україні.</i> Складання таблиці «Учасники Олімпійських ігор Хмельниччини» Літ.: [2] с. 87-109; [5] с. 170-225.	1
	Разом за 2 семестр	17

4.3. Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів усіх форм навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних завдань, тестування з теоретичного матеріалу тощо.

Зміст самостійної роботи студентів

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1.	Опрацювання лекційного матеріалу №1. Підготовка до практичного заняття №1. Підготовка есе «Теорії виникнення фізичної культури».	6
2.	Опрацювання лекційного матеріалу №2. Підготовка до практичного заняття №1.	6
3.	Опрацювання лекційного матеріалу №3. Підготовка до практичного заняття №2.	6
4.	Опрацювання лекційного матеріалу №4. Підготовка до практичного заняття №2. Підготовка до поточного контролю №1.	6
5.	Опрацювання лекційного матеріалу №5. Підготовка до практичного заняття №3.	6
6.	Опрацювання лекційного матеріалу №6. Підготовка до практичного заняття №3.	6
7.	Опрацювання лекційного матеріалу №7. Підготовка до практичного заняття №4.	6
8.	Опрацювання лекційного матеріалу №8.	6

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
	Підготовка до практичного заняття №4. Підготовка до поточного контролю №2.	
9.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою №9. Підготовка до практичного заняття за темою №5.	6
10.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою №5. Підготовка до практичного заняття №5. Складання порівняльної таблиці «Основні характеристики періодів проведення Олімпійських ігор»	6
11.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою №11. Підготовка до практичного заняття №6.	5
12.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою №12. Підготовка до практичного заняття №6. Підготовка до поточного контролю №3.	5
13.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою №13. Підготовка до практичного заняття №7.	5
14.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою №14. Підготовка до практичного заняття №7. Складання кросворду «Фізична культура скіфо-сарматської доби»	6
15.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою №15. Підготовка до практичного заняття №8.	6
16.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою №16. Підготовка до практичного заняття №8. Підготовка до поточного контролю №4.	6
17.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою №17. Підготовка до практичного заняття №9. Складання таблиці «Учасники Олімпійських ігор Хмельниччини»	6
	Разом за 2 семестр	99

Керівництво самостійною роботою за виконанням індивідуальних завдань здійснює викладач згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Контроль за виконання індивідуальних завдань здійснюється на практичних заняттях.

4.4. Тематики індивідуальних завдань для самостійної роботи студентів

Підготовка есе «Теорії виникнення фізичної культури»

Складання порівняльної таблиці «Основні характеристики періодів проведення Олімпійських ігор».

Складання кросворду «Фізична культура скіфо-сарматської доби».

Складання таблиці «Учасники Олімпійських ігор Хмельниччини».

5. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичних занять (з використанням методів ділової гри, диспуту, «мозкового штурму»), самостійна робота (індивідуальні завдання) і мають за мету – вивчення загальних закономірності виникнення, становлення та розвитку фізичної культури і спорту на різних етапах існування людського суспільства.

6. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з тем;
- презентація індивідуальних завдань;
- виконання домашніх завдань тощо.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю.

7. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень студента здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості.

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно-обґрунтувати прийняті рішення.

Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
1	2
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними інструментами. Студент не вагається при відозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві похибки.
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три несуттєві помилки.
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених

1	2
	програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вмів виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Контрольні заходи				Самостійна робота				Підсумковий контрольний захід, залік
Усне опитування (обов'язковий мінімум оцінок – 6)	Тестовий контроль				Виконання практичних завдань				
	ТК1	ТК2	ТК3	ТК4	І31	І32	І33	І34	
0,4(0,066)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,05	0,05	0,05	0,05	За рейтингом

Умовні позначення: ТК – тестовий контроль; І3 – індивідуальне завдання

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з п'ятнадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 15. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестові завдання	1–9	10–11	12–13	14–15
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	<i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		<i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		<i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		<i>Достатньо</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

8. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Предмет, завдання та зміст дисципліни «Історії фізичної культури».
2. Основні терміни й поняття дисципліни «Історія фізичної культури» та їх еволюція.
3. Періодизація, історіографія, джерела історії фізичної культури та спорту.
4. Виникнення фізичної культури.
5. Розвиток фізичної культури на окремих етапах історії первіснообщинного ладу.
6. Фізична культура Месопотамії.
7. Фізична культура Єгипту.
8. Фізична культура Китаю.
9. Фізична культура Індії.
10. Особливості фізичного виховання Спарти.
11. Афінівська система фізичного виховання.
12. Олімпійські ігри Стародавнього Греції.
13. Програма та проведення Олімпійських ігор.
14. Питання фізичної культури в роботах стародавніх філософів.
15. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму.
16. Фізична підготовка в гладіаторських школах.
17. Олімпійські ігри римського періоду.
18. Спортивні споруди Стародавнього Риму.
19. Занепад системи фізичного виховання рабовласницького ладу.
20. Фізична культура у житті феодального суспільства.
21. Фізичне виховання світських феодалів. Рицарські турніри.
22. Фізична культура міського населення.
23. Фізична культура сільського населення.
24. Фізична культура народів Азії, Америки та Африки.
25. Вплив Вітторіо да Фельтре на систему фізичного виховання.

26. Вплив Мартіна Лютера на систему фізичного виховання.
27. Вплив Франсуа Рабле на систему фізичного виховання.
28. Вплив Ієронія Меркуліаліса на систему фізичного виховання.
29. Вплив Томаззо Кампанелла на систему фізичного виховання.
30. Вплив Яна Коменського на систему фізичного виховання.
31. Виникнення і розвиток національних систем фізичного виховання на початку ХІХ ст.
32. Педагогічні погляди Дж. Локка на фізичне виховання.
33. Спортивно-ігрова система фізичного виховання в Англії.
34. Внесок Жан Жака Руссо у формування французької системи фізичного виховання.
35. Роль Ф.Амороса, Ф.Лагранж, Ж.Демені у формуванні системи фізичного виховання Франції.
36. Діяльність Ф.Яна та І.Гутс-Мутс щодо формування німецької системи фізичного виховання.
37. Особливості фізичного виховання Швеції.
38. Празьке товариство «Сокіл» як праобраз фізичного виховання Чехії.
39. Діяльність Петра Лесгафта та його система фізичного виховання.
40. Фізична культура ХІХ - ХХ ст..
41. Історичні передумови виникнення Олімпійських ігор сучасності.
42. Особливості концепції олімпізму.
43. Утворення міжнародного Олімпійського комітету.
44. Олімпійські символи та їх коротка характеристика.
45. Періодизація гор Олімпіад.
46. Зимові Олімпійські ігри.
47. Проблеми сучасного олімпійського руху.
48. Особливості фізичного виховання в країнах Антанти.
49. Особливості фізичної культури в Німеччині, Італії та Японії.
50. Шкільна системи фізичного виховання К. Гаульгофера та М. Штрайхера.
51. Фізична культура в країна соціалізму.
52. Фізична культура країн, що звільнилися від колоніального ярма.
53. Фізична культура капіталістичних країн.
54. «Спорт для всіх» як новий напрямком в організації фізкультурно-спортивної роботи серед населення.
55. Особливості фізичної культури трипільців.
56. Особливості фізичної підготовки скіфо-сарматської доби.
57. Фізичне виховання та спорт в античних державах Північного Причорномор'я.
58. Значення фізичних вправ у побуті стародавніх слов'ян.
59. Фізична культура Київської Русі.
60. Фізичне виховання запорізького козацтва.
61. Внесок О.Бутовського у розвиток фізичної культури царської Росії.
62. Вплив робіт М.Пирогова, К.Ушинського на розвиток фізичного виховання.
63. Розвиток фізичної культури в Східній Україні у ХІХ – на початку ХХ століть...
64. Особливості розвитку фізичної культури в Західній Україні у ХІХ – на початку ХХ століть.
65. Особливості розвитку фізичної культури в Закарпатті та Буковині у ХІХ – на початку

XX століть.

66. Роль Івана Боберського в розвитку Західноукраїнського спортивно-гімнастичного руху.
67. Фізичне виховання в контексті громадсько-політичної діяльності доктора Кирила Трильовського.
68. Аналіз науково-методичної спадщини професора Степана Гайдучка в сфері фізичної культури.
69. Роль Тараса і Петра Франків у становленні та розвитку національної фізичної культури.
70. Фізична культура і спорт УРСР (1917–1929 рр.).
71. Розвиток фізичної культури і спорту в Україні за часів СРСР (1930–1941 рр.).
72. Фізична культура і спорт в Україні часів СРСР у період 1946–1991рр.
73. Соціально-економічні умови розвитку фізичної культури і спорту в незалежній Україні.

9. Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Історія фізичної культури» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлені і видані такі роботи:

1. Дутчак Ю.В., Базильчук В.Б., Свіргунець Є.М. Історія фізичної культури. Методичні вказівки до самопідготовки для студентів спеціальності «Фізична культура і спорт» «Середня освіта (фізична культура), Хмельницький : ХНУ, 2017. 106 с. (ел. видання).

10. Рекомендована література

Основна

1. Школа О.М., Золочевський В.В. Історія фізичної культури: Навчальний посібник. Харків, ХГПА, 2013. 217с.
2. Долгова Н. О. Історія фізичного виховання та спорту України (від стародавніх часів до сьогодення): конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2016. 120 с.
3. Булатова М. М., Бубка С. Н., Платонов В.М. Олімпійський рух: історія і сучасність: у 2 кн. К.,2021. Кн. 1, 640 с.
4. Булатова М. М., Бубка С. Н., Платонов В.М. Олімпійський рух: історія і сучасність: у 2 кн. К.,2021. Кн. 2, 672 с.
5. Булатова М. М., Бубка С. Н., Платонов В.М. Олімпійський спорт у системі гуманітарної освіти: навчальне видання. К : Перша друкарня, 2019. 912 с.
6. Солобчук М. С. Історія фізичної культури і спорту: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : «Абетка - НОВА», 2001, 259 с.

Додаткова

7. Вацеба О.М. Нариси з історії західно-українського спортивного руху. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. - 232 с.
8. Кулик Я.Л., Костюк С.А., Петренко М.І. Історія виникнення й розвитку фізичної культури та спорту на Україні. Вінниця: Логос, 1997. 133 с.
9. Вербицький В. А., Бондаренко І. Г. Історія фізичної культури та спорту в Україні : навчальний посібник. Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. 340 с.
10. Приступа Є. Н. Народна фізична культура українців. Львів, 1995. 254 с.
11. Приступа Є. Н. Традиції української національної фізичної культури. Львів: Троян, 1991. 104 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=6506>.

2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/page_lib.php.

3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <https://library.khmnu.edu.ua/#>.